

1571606

В. В. Тимошенко
В. І. Сідоров
О. М. Нащекіна

Харківський національний
університет
імені В. Н. Каразіна

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

МЕТОДОЛОГІЯ І ПРАКТИКА

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

У навчальному посібнику викладаються теоретичні і практичні питання організації і проведення наукових досліджень. Представлено цілісну концепцію наукового дослідження в соціальних науках, починаючи від обґрунтування його загальнофілософських основ і закінчуючи визначенням конкретних напрямів, форм і методів збору, аналізу, інтерпретації і презентації наукових результатів.

Для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів України.

ЗМІСТ

Вступ	5
Тема 1. Сутність науки і зміст наукового пізнання	7
1.1. Сутність поняття «наука»	7
1.2. Критерії наукового знання	7
1.3. Науковий метод і його основні етапи	11
1.4. Процес розвитку науки.....	13
1.5. Емпіричне і теоретичне знання і зв'язок між ними	16
1.6. Методи емпіричного і теоретичного пізнання.....	18
1.7. Поняття наукового дослідження. Суб'єкт, об'єкт і предмет дослідження	24
1.8. Види наукових досліджень	25
Тема 2. Місце економічної науки в системі соціальних дисциплін та особливості соціального пізнання	31
2.1. Класифікація наук.....	31
2.2. Специфіка пізнання в соціальних науках	36
2.3. Об'єкт і предмет економічної науки	38
2.4. Позитивна і нормативна економіка.....	40
2.5. Теоретичне й емпіричне пізнання в економічній науці.....	42
2.6. Дослідження об'єкта в межах різних теоретичних концепцій..	48
Тема 3. Зміст і головні етапи наукового дослідження	57
3.1. Основні етапи планування та проведення досліджень	57
3.2. Представлення результатів дослідження	64
3.3. Науковий стиль викладання	67
Тема 4. Етика наукових досліджень	77
4.1. Причини виникнення етичних проблем у науковій діяльності	77
4.2. Етичні принципи наукової діяльності	78
4.3. Особливості етичних проблем у соціальних науках	84
Тема 5. Соціальна інформація і методи її одержання.....	88
5.1. Типи даних, що використовуються в процесі дослідження.....	88
5.2. Методи збору якісних даних. Пошукові дослідження.....	89
5.3. Наукові спостереження та їх види.....	92
5.4. Опитування як метод збору даних. Помилки при проведенні опитувань.	93
5.5. Експерименти і помилки при їх проведенні	99

Тема 6. Зміст і особливості виміру соціальних явищ і процесів.....	112
6.1. Основні вимоги до системи вимірювань у соціальних дослідженнях	112
6.2. Різновиди шкал, що використовуються в соціальних дослідженнях	114
6.3. Рекомендації щодо складання анкет для проведення опитувань.....	120
Тема 7. Вибіркові дослідження Соціальних явищ і процесів.....	130
7.1. Поняття вибірки. Процедура складання вибірки	130
7.2. Випадкові методи складання вибірки.....	132
7.3. Невипадкові методи складання вибірки.....	137
7.4. Основні статистичні величини, що визначаються в процесі дослідження	139
7.5. Поняття розподілу вибірових середніх.....	141
7.6. Довірчий інтервал і процедура його розрахунку.....	145
7.7. Визначення розміру вибірки.....	147
7.8. Оцінка довірчого інтервалу і розміру вибірки при вивченні відсоткових співвідношень.....	149
Тема 8. Перший етап статистичного аналізу результатів дослідження: попередня оцінка і первинна обробка даних.....	156
8.1. Редагування та кодування даних	156
8.2. Табуляція даних	158
Тема 9. Другий етап статистичного аналізу результатів дослідження: тестування статистичної значущості даних.....	164
9.1. Загальна процедура тестування статистичної значущості результатів дослідження	164
9.2. Помилки першого і другого роду.....	165
9.3. Методи тестування статистичної значущості.....	166
Тема 10. Третій етап статистичного аналізу результатів дослідження: встановлення причинно-наслідкових зв'язків змінних і прогнозування їх динаміки.....	184
10.1. Кореляційний аналіз	184
10.2. Регресійний аналіз	190
10.3. Кластерний аналіз.....	198
Додатки	205